

Arş. Gör. Nil İrem Saray Çelikkol

**GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM
SÖZLEŞMELERİ**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
SUNUŞ.....	IX
ÖNSÖZ.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GEMİ GERİ DÖNÜŞÜMÜNÜN TARİHÇESİ VE UYGULANACAK DÜZENLEMELER

I. TARİHÇE.....	7
II. GEMİ GERİ DÖNÜŞÜMÜ İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER.....	11
A. Uluslararası Düzenlemeler.....	12
1. Gemi Geri Dönüşümü ile İlgili Uluslararası Düzenlemeler	12
a. Basel Konvansiyonu.....	12
b. Hong Kong Konvansiyonu.....	23
i. Genel Olarak.....	23
ii. Basel Konvansiyonu ile Karşılaştırılması.....	30
c. Avrupa Birliği Gemi Geri Dönüşüm Tüzüğü	36
i. Genel Olarak.....	36
ii. Basel ve Hong Kong Konvansiyonu ile Karşılaştırılması.....	40
2. Doğrudan Gemi Geri Dönüşümü ile İlgili Olmamakla Birlikte Geri Dönüşüme Ayrılan Gemilerin Sebeup Olabileceği Deniz Kirlenmesi Olaylarına Uygulanabilecek Sözleşmeler	45
a. Deniz Kirliliğini Önlemeye Yönelik MARPOL Sözleşmesi.....	45

b. Deniz Kirliliğinden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğa Yönelik Sözleşmeler	50
i. Petrol Kirliliğinden Doğan Zararın Hukuki Sorumluluğu ile İlgili Uluslararası Sözleşme CLC 1969 ve 1992.....	51
ii. BUNKER 2001 Gemi Yakıtlarından Kaynaklanan Petrol Kirliliği Zararının Hukuki Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşme.....	59
3. Kılavuzlar ve Raporlar	62
a. IMO Kılavuzları	62
b. Basel Kılavuzları	63
c. ILO Kılavuzları.....	63
d. Gemi Söküm Platformu Raporları.....	64
4. Tip Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmeleri.....	65
a. DEMOLISHCON.....	67
b. RECYCLECON.....	68
B. Ulusal Düzenlemeler.....	71
1. Gemi Söküm Yönetmeliği.....	72
2. Hurdaya Ayrılan Türk Bayraklı Gemilerin Yerlerine Yeni Gemi İnşa Edilmesinin Teşvikine Dair Yönetmelik.....	76
3. Diğer Ulusal Düzenlemeler.....	78

İKİNCİ BÖLÜM

GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMELERİNİN TANIMI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE ESASLARI

I. TANIM.....	81
II. HUKUKİ NİTELİK.....	84
A. İsimli Sözleşmeler İçerisindeki Durumunun (Karma – Bileşik) Değerlendirilmesi	84
1. Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmelerinin İsimli Sözleşmeler ile Karşılaştırılması.....	87

a. Satış Sözleşmeleri ile Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmelerinin Karşılaştırılması.....	87
b. Eser Sözleşmeleri ile Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmelerinin Karşılaştırılması.....	90
c. Hizmet Sözleşmeleri ile Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmelerinin Karşılaştırılması.....	92
d. Vekalet Sözleşmelerinin Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmeleri ile Karşılaştırılması	92
2. İsimli Sözleşmelere Uygulanacak Hükümlerin Tespiti ile İlgili Kuramlar	93
B. Edim İlişkisine Göre Değerlendirilmesi.....	95
C. Zaman Yönünden Değerlendirilmesi.....	98
D. Sözleşmenin Kurulması ve İfası Bakımından Kamu Gücünün Değerlendirilmesi	100
III. UYGULANACAK HUKUKUN VE HÜKÜMLERİN TESPİTİ.....	106
IV. GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMELERİNİN KONUSU	108
A. Gemi – Genel Olarak	108
B. Türk Ticaret Kanunu’na Göre Gemi Tanımı.....	112
C. TTK Uyarınca Gemi Vafının Kaybedilmesi Olgusunun Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmeleri Bakımından Değerlendirilmesi	116
D. Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmesinin Konusu Olabilecek Gemi	120
1. Hong Kong Konvansiyonu.....	120
2. IMO Gemi Geri Dönüşüm Kılavuzu	123
a. 2004 tarihli A23/Res.962 numaralı Gemi Geri Dönüşüm Kılavuzu	123
b. 2006 tarihli A24/Res.980 numaralı Gemi Geri Dönüşüm Kılavuzu	124
3. Avrupa Birliği Tüzüğü	125
4. Gemi Söküm Yönetmeliği	126
5. Hurdaya Ayrılan Türk Bayraklı Gemilerin Yerlerine Yeni Gemi İnşa Edilmesinin Teşvikine Dair Yönetmelik.....	128

E. Geminin Geri Dönüşümüne Başlanmasının Sicilden Terkin Edilmesine Bağlı Olması Olgusunun Değerlendirilmesi	129
1. Türk Hukuku Bakımından	129
2. IMO Düzenlemeleri Bakımından.....	131
V. GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI	135
A. Satıcı – Gemi Maliki	136
B. Alıcı – Gemi Geri Dönüşüm Tesisi	139
1. Genel Olarak.....	139
2. Hong Kong Konvansiyonu Uyarınca Alıcı - Geri Dönüşüm Tesisi için Öngörülen Gereklikler	142
VI. GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMESİNİN KURULMASI	145
VII. GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMELERİNDE TARAFLARIN BORÇLARI	150
A. Satıcı – Gemi Malikinin Borçları	151
1. Teslim	151
a. Teslim Borcunun İfası	151
b. Hasarın Geçışı.....	154
c. Masraflara Katlanma Borcu.....	154
d. Varış Öncesi Bildirim	156
e. Teslime Hazır Olma Bildirimi	156
f. Teslim ve Kabul Protokolü.....	158
g. Teslime Dahil Olmayan Eşya.....	159
2. Mülkiyetin Devri Borcu.....	159
3. Teslim Sonrası Destek Borcu	161
4. Alıcıyı Aydınlatma – Bilgilendirme Borcu	162
a. Geminin Tüm Takyidatlardan Ari Olarak Satıldığına Dair Satış Senedi.....	163
b. Sicil Belgesi.....	164
c. Terkin Belgesi veya Terkin Taahhüdü	164
d. Tehlikeli Madde Envanteri Hazırlama ve Teslim Etme Borcu.....	166

5. Alıcının Temsilcilerini Gemiye Kabul Etme Borcu.....	167
B. Alıcı – Geri Dönüşüm Tesisinin Borçları.....	167
1. Depozito Bedelinin Ödenmesi.....	167
2. Satış Bedelinin Ödenmesi.....	168
3. Tesellüm Borcu.....	168
4. Geri Dönüşüm ve Geri Dönüşümü Tamamlama Borcu.....	169
5. Satıcıyı Aydınlatma – Bilgilendirme Borcu.....	172
a. Geri Dönüşüm Tesisi Planı.....	172
b. Geri Dönüşüm Planı.....	172
c. Tamamlama Bildirimi.....	173

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN BORÇLARIN İFA EDİLMEMESİ VE SÖZLEŞMENİN SONA ERME HALLERİ

I. GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMESİNDE BORCA AYKIRILIK HALLERİ.....	175
A. Satıcının Teslim Borcunda Temerrüde Düşmesi.....	175
1. Satıcının Gemiye Takyatlardan Ari Teslim Borcunda Temerrüde Düşmesi.....	180
2. Satıcının Ayıptan Kaynaklanan Sorumluluğu.....	182
B. Satıcının Geminin Mülkiyetinin Devredilmesi Borcunda Temerrüde Düşmesi.....	185
C. Alıcının Depozito ve Satış Bedelini Ödeme Borcunda Temerrüde Düşmesi.....	186
D. Satıcının Varış Öncesi Bildirim Borcunda Temerrüde Düşmesi	188
E. Alıcının Geri Dönüşüm Borcunda Temerrüde Düşmesi.....	189
II. KUSURLU İFA İMKÂNSIZLIĞI.....	194
III. GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	198
A. Gemi Geri Dönüşüm Sözleşmesinin Sona Erme Halleri.....	198

XVIII

1. Genel Olarak.....	198
2. Geri Dönüşümün Tamamlanması - İfa	199
3. Kusursuz İfa İmkansızlığı.....	200
4. Dönme	202
5. Geri Dönüşüm Borcunun İfa Edilmeye Başlandığı Hallerde Fesih – İleri Etkili Dönme İmkânının Bulunup Bulunmayacağıının Değerlendirilmesi.....	206
SONUÇ	213
KAYNAKÇA.....	221